

25.73x34.4	41	עמוד 1	הארץ - כותרת	07/11/2010	24815568-9
"עמותת אומץ תנועת אומץ אום - 28150"					

דו"ח פנימי במשטרה: "תיקים נפתחים שלא כשורה רק כדי להציג הישגים"

תומר זרחין

אלפי תיקים פליליים נפתחים מדי שנה בתחנות המשטרה ללא הצדקה עניינית, כדי לרשום הישגים סטטיסטיים מלאכותיים המשקפים לכאורה מאבק בפשיעה – חשש זה עולה מתכתובת פנימית במשטרה שהגיעה לידי "הארץ". מרבית התיקים נסגרים ואינם מסיימים בהגשת כתב אישום.

במכתב פנימי ששיגר בסוף החודש שעבר סגן-ניצב דויד גרדר שגיב, מבכירי החוקרים במ"ד מחקר אסטרטגי וסטטיסטיקה במטה הארצי של המשטרה בירור שלם, עולה חשש כי תיקים פליליים רבים נפתחים רק כדי להציג נתונים במערכת המנהל המשטרית. מדובר במערכת שהוטמעה בארבע השנים האחרונות ומשמשת להערכת תפוקת עבודת המ"ד.

שטרה במלחמתה בעבריינות. המכתב נשלח לראש אגף חקירות ומודיעין במשטרה, ניצב יואב סגלוביץ', ולבכירי האגף במטה ובמחוזות השונים, ומשקף חשש כבר של גורמים במשטרה ומחוצה לה על ניפוח מלאכותי של נתוני עבריינות. הדבר נועד להשביח את הסטטיסטיקות המ"ד שטרטיות מרצון לעמוד ביעדים – בין היתר על ידי פתיחת תיקי

שווא, מעצרים והכתמת קבוצות אוכלוסייה שלא לצורך. גרדר שגיב סקר נתונים המתייחסים לעבירות "החזקת סכין", עבירה שהוגדרה בתחנות מסוימות, ובהן תחנות משטרת מחוז תל אביב, יעד מיוחד לטיפול. הוא בהן את המסלול אותו עברו התיקים שנפתחו משנת 2006, וכן את האופן שבו נסגרו.

המשך בעמוד 4

דו"ח במשטרה: תיקים נפתחים כדי לנפח הישגים

גורמים רשמיים במשטרה מעלים חשש כי תיקים פליליים רבים נפתחים ללא הצדקה עניינית רק כדי להציג נתונים במערכת המורדת את רמת הביצועים

המשך מעמוד 1

עבירת החזקת סכין נחשבת על ידי רשויות אכיפת החוק "עבירת חשיפה" – המשטרה יומת כרוב המקרים את חיפוש מחזיקי הסכין, כמו בעבירות הסמים, ופועלת למצות אתם את הרין. זאת, בשונה מעבירות שהמשטרה פועלת לאתר את מי שעומד מאחוריהן, בעקבות תלונה שהוגשה בגין ביצוע עבירה. הראיה המרכזית בתיקים מסוג זה היא, מטבע הדברים, הסכין שמצאו השוטרים על גופו או בין כליו של החשוד, והיא מוצגת בפני השרט. ואולם, משיחות עם אנשי שטח, כותב גרדר שגיב, "אנו למדים חזר ששים כי תיקים רבים נפתחים שלא כשורה על 'זוטות', רוגמת החזקת אולר. זאת, אך ורק כדי להציג נתונים טובים ולהשיג ציונים גבוהים במערכת המנהל". חשש זה מחזק את הצורך בבדיקה מעמיקה של מודד החזקת הסכין.

הממצאים שמחייבים "הרלקת נורה אדומה", כהגדרתו, הם אחוז גבוה מאוד של תיקי החזקת סכין שנסגרו בעילה של "חוסר ראיות". הסטטיסטיקאי תוהה כמה פעמים ברו"ח, כיצד ניתן לסגור תיקי החזקת סכין בעילה של חוסר ראיות, כאשר מדובר בעבירה שבה הסכין הוא המוצג העיקרי – שבלעדיו אי אפשר בכלל לפתוח תיק. תמיהה נור ספת אותה הוא מעלה קשורה לאחוז הגבוה של תיקים ללא חשודים שניסרו בעילת "אין אשמה פלילית", כאשר לא ברור מדוע בכלל נפתחו, נסגרו ונספרו לזכות היחידות.

במסגרת הבדיקה, נברקו התיקים שנפתחו בגין החזקת סכין בחודשים ינואר-אוגוסט משנת 2006. על פי הממצאים, בחמש השנים האחרונות חל גידול של 78.2% בתיקי החזקת סכין, כעבירה יחידה בתיק. מדובר בעלייה גדולה ורצופה לאורך השנים, ובפרט בשנים 2006-2007 – אז חלה עלייה ממוצעת של 10%-15% בפתיחת תיקים כל שנה. במקביל, חל ירידה של 67% במספר החשודים שנעצרו בגין החזקת סכין בחודשים לעומת הירידה במספר התיקים פליליים שנפתחו ובמקצת בשל החזקת סכין, הסתמנה עלייה מתונה יותר ולא יציבה במספר כתבי האישום המוגשים לבתי המשפט באותה עבירה – 43% בלבד. אלא שבסוף התהליך, מתברר שהמשטרה דווקא מיהרה לסגור תיקי

תיקים בגין החזקת סכין: זינוק של **78%** מאז 2006
מעצרים בגין החזקת סכין: גידול של **67%** מאז 2006
כ-**60%** מהתיקים הפליליים נסגרו בעילה של חוסר ראיות

שיאני סגירת התיקים מחוסר ראיות

משטרת המחוז הצפוני: **86%** מהתיקים

משטרת מחוז ש"י: **19.8%** מהתיקים

הממוצע בשאר המחוזות: **50%-60%**

14% מהתיקים נסגרו מ"חוסר אשמה פלילית", לאחר שלא נמצאו בהם חשודים

פשיטה של המשטרה ומשמר הגבול, השנה

מנפחים הישגים במאבק בעבריינות | עבירת החזקת סכין

השאלות שעולות בדו"ח

כיצד ניתן לסגור תיק בעילה של חוסר ראיות בעבירה של החזקת סכין, שבה המוצג הוא נשוא העבירה?

כיצד ומדוע נפתחו, נסגרו ונספרו תיקים אלה במניין תיקי החזקת הסכין לזכות היחידות?

תצלום: מוטי קמחי

למצולמים אין קשר לנאמר בכתבה

מחדש את כל התיקים, בשנים האחרונות, אשר הביאו להכתמת חפים מפשע, כך סתם, תוצאי עוולת משרת ישראל".

דובר אגף התכנון והארגון של המשטרה, רב-פקד אילן לב, מסר בתגובה כי מערכת המנהל"ל הינה כלי למדידת הביצועים של הארגון, שבאמצעותו ניתן יהיה לבצע הערכה ארגונית אובייקטיבית עד לרמת היחידה הבסיסית שהיא תחנת משטרה. לרבריו, במערכת באים לידי ביטוי היעדים הרבים שנתיים של הארגון והיא מאפיינת שרת שקיפות מלאה של מידע, מיועדת לכלל דרגי הפיקוד וזו מינה לכל שוטר.

"אגף תכנון וארגון ימשיך לגלות קשב רב לצרכי היחידות העורלים בעקבות השימוש במערכת המנהל"ל ולבצע עדכונים במערכת כנדרש. כל זאת בתיאום מלא עם אגף חקירות ומודיעין האמון על בקרה שוטפת על התיקים המוזנים למערכת.

תומר זרחין

החזקת הסכין? מתעורר חשש כי לא מעט תיקים נפתחים בשטח שלא כשורה. אחר כך תיקים אלה נסגרים בעילת "אין אשמה פלילית", אולם ממשיכים להיספר ולזכות היחידות שלא לצורך".

גרדר שגיב מציין כי אחוז סגירת התיקים בכלל עבירות הסמים – הנחשבות עבירות חשיפה – שני פתחו בשנים 2007-2010, קטן בהרבה ועומד על 3.6% בלבד. הבכיר מסיים את המסמך בפינייה לאגף חקירות ומודיעין במשטרה: "אנו סבורים כי עליכם להיכנס בעובי הקורה ולבחון היטב את כל הקשור לפתיחת התיקים בעבירות 'החזקת סכין', אולי אף על ידי בדיקה מרגמית ומעמיקה של תיקים".

"לדעתנו", ממשיך סגן גרדר שגיב, "יש מקום לבחון מחדש את המודד במערכת המנהל"ל, ולשקול האם, למשל, (יש מקום) לבטל את מודד התוצאה – מספר התיקים שניפתחו – ולהסתפק במודדי הפעילות של הגשת כתבי אישום ומעצרים עד תום ההליכים".

בעבירת חשיפה של נשיאת סכין, בה הראיה – הסכין – היא חלק אינטיגרלי של מהות העבירה. מגמה נוספת שעולה מהמסמך היא סגירה של תיקים רבים ללא חשודים, בעילת "אין אשמה פלילית". 14% מתיקי החזקת סכין נסגרו

מהדו"ח עולה כי אחוז סגירת התיקים בעבירות הסמים קטן בהרבה – 3.6% בלבד

גרו בעילה של חוסר אשמה פלילית, לאחר שלא נמצאו חשודים.

"ממצא זה", כותב סגן גרדר שגיב, "מעלה את השאלה מדוע התיקים ללא חשודים שנסגרו באין אשמה פלילית לא נמחקו מקובץ תיקי פ"א (פרטי אירוע) במחשב המרכזי או לחילופין, האם יש מקום להשמיט בחישובים את התיקים הללו ולא לספור אותם במניין תיקי

קים מ"חוסר ראיות", אחרי שנוקפו לזכות היחידות בשטח ומפקדיהם הישגים משמעותיים וניקוד מתאים במערכת המנהל"ל. התוצאה: מעל 60% מהתיקים נסגרו מחוסר ראיות, בעבירה שהראיה בהן – הסכין – היא הראיה המרכזית.

החוקר: תיקים נפתחים שלא כשורה ונסגרים, אך ממשיכים להיספר לזכות היחידות

שיאנית סגירת התיקים מחוסר ראיות בעבירות החזקת סכין היא משטרת המחוז הצפוני – 86% מהתיקים שנפתחו שם עד אוגוסט השנה, נסגרו מחוסר ראיות. במחוז ש"י נסגרו 19.8% מהתיקים והממוצע בירת המחוזות נע בין 50% ל-60%. "נרגיש", כותב סגן גרדר שגיב, "כי ממצא זה מעורר תמיהה רבה, שכן לא מובנית סגירה בעילה זו